

ÁLLÁSFOGLALÁSA

a gyermekotthonokban és javítóintézetekben tervezett rendőri és iskolaőri jelenlétről¹

A Gyermekjogi Civil Koalíció aggodalommal figyeli, hogy a **gyermekvédelmi törvény² lényeges módosítása** a parlamenti plenáris vitát kikerülve, részben az ülés előtt éjszaka kiküldött bizottsági indítványként került be egy olyan „salátatörvénybe” (a továbbiakban: Törvény), amely eredetileg a vállalkozók adminisztratív terheinek csökkentéséről szól, és amit az Országgyűlés elfogadott. A Koalíció álláspontja szerint ez a megoldás, illetve eljárás semmiképpen **sem szolgálja az áttekinthetőséget, nem egyeztethető össze a jogállami jogalkotás³ alapvető elveivel.** A törvényalkotás módszere ezzel teljes mértékben kizárta, hogy a jogintézmény gyermekvédelmi rendszerben történő bevezetésével kapcsolatban társadalmi, vagy legalább parlamenti vita alakulhasson ki.

A Törvény több ponton is módosította a gyermekvédelmi törvényt.

I. Rendőri és iskolaőri jelenlét bevezetése javítóintézetekben és gyermekotthonokban

A Koalíció szakmailag súlyosan aggályosnak tartja és kifejezetten ellenzi a társadalmi és szakmai egyeztetést nélkülöző Törvényt, és annak tartalmát.

A javítóintézetek és a gyermekotthonok, lakásotthonok rendjének a fenntartása, a törvényes működés biztonsága érdekében az elfogadott Törvény a javítóintézetekben rendőrök és a büntetés-végrehajtás kötelékébe tartozó felügyelők, a gyermekotthonokban pedig rendőrök és iskolaőrök jelenlétét szabályozza. A Törvény indokolása szerint az intézményekben tapasztalható fegyelmi és rendészeti problémák indokoltá teszik mindezek bevezetését, akik megelőző, különösen bűnmegelőzési és védelmi funkciót látnak el. A Törvény indokolása szerint továbbá az iskolaőrség megszervezése és a rendőri szolgálat bevonásának lehetősége a gyermekvédelmi ellátás biztonságos és kiszámítható működését szolgálja.

A Koalíció kiemelten fontosnak tartja **a gyermekekkel szembeni erőszak valamennyi formájának megelőzését és kezelését.** Ugyanakkor meggyőződésünk, hogy a gyermekotthonokban és javítóintézetekben rendőrök és iskolaőrök alkalmazása **szakmailag elfogadhatatlan és indokolhatatlan,** mert nem jelent érdemi védelmet az erőszak ellen az, ha a nevelési konfliktusokban rendőrök intézkednek. A Koalíció már 2020. június 8-i

¹ A vállalkozói adminisztratív terhek csökkentésére irányuló egyes törvények módosításáról szóló T/13054. számú törvényjavaslat, amit az Országgyűlés a 2025. december 10-i ülésnapján fogadott el.

² A gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény

³ „Jogállamiság értékét súlyosan veszélyeztetheti az olyan törvényszerkesztési gyakorlat, mely logikai kötelék nélkül kapcsolja össze számos törvény megváltoztatását, mivel a követhetetlen és áttekinthetetlen változtatások alááshatják a jogbiztonság értékét, a jogrendszer világosságát és áttekinthetőségét. A jogbiztonságot elsősorban az olyan salátatörvények veszélyeztetik, melyek tartalmi összefüggés nélkül úgy rendelkeznek különböző törvényekről, hogy a képviselők, valamint a jogkereső közönség számára a változások nehezen követhetővé válnak.” Ld. 108/B/2000. AB határozat, ABH 2004, 1414, 1418–1419.

„Különbőle természetű életviszonyoknak egyetlen törvényben történő szabályozása torzíthatja a törvény rendelkezéseit, illetőleg leronthatja érthetőségét azáltal, hogy kétséget hagy azt illetően, hogy melyik életviszonyra milyen szabályokat kell alkalmazni. (...) Ezért az ilyen törvények esetében a törvényhozónak nagyfokú körültekintéssel kell eljárnia.” Ld. 8/2004. (III. 25.) AB határozat, ABH 2004, 144, 159., 4/2006. (II. 15.) AB határozat, ABH 2006, 101, 114.

állásfoglalásában is hangsúlyozta, hogy **nem támogatja az iskolaőrség intézményének** bevezetését az iskolákban sem.⁴

Miért problémás az iskolaőri, rendőri jelenlét a gyermekotthonban/javítóintézetekben?

A gyermekvédelmi, pedagógiai fegyelmezési kultúra **rendvédelmi dimenzióba** helyezése nem támogatható, mert a konfliktusoknak az erő kultusza szerinti feloldása aligha növeli a gyermekvédelmi szakemberek tekintélyét.

Téves és aggályos az a jogalkotási reflex, amely társadalmi problémákat büntetőjogi, illetve rendészeti eszközökkel kíván megoldani. A **gyermekek erőszakos viselkedése tünet**, aminek hátterében sokféle ok állhat. Elsődlegesen azt jelzi, a gyermek családjában vagy a szakellátás rendszerben a gyerek nem biztosított a fejlődéséhez, személyiség állapotához és jóllétéhez szükséges feltételek. A büntetőjog végső eszköz (*ultima ratio*), és a gyermekotthonokban, javítóintézetekben is csak olyan bánásmód megengedett, amely nem sérti a gyermekek emberi méltóságát, jogait. A gyermekotthonokban egy-egy rendkívüli esetet leszámítva valójában **nincs jelen olyan mértékű agresszió**, amely indokolná a rendőr, iskolaőr állandó és szervezetszerű jelenlétét.

Az elmúlt évtizedekben lefolytatott nemzetközi és hazai kutatások igazolták, hogy **a megtorlás fokozása semmilyen eredményt nem hoz a gyermekek esetében**, sőt inkább ront a kriminalitási mutatókon, illetve, hogy a helyes út a pozitív, erőszakmentes nevelés, gondozás. A felmerülő kihívások megoldásának a törvényjavaslatban szereplő kezelési módja nem támogatható, az iskolaőri jogintézmény ilyen tartalmú beemelése a gyermekvédelem rendszerébe elfogadhatatlan, **a gyermek legfőbb érdekeit nem szolgálja**. A cél a megelőzés, azaz a bántalmazást elítélő csoportnorma kialakítása, ezáltal a közösség egészének formálása mintaadással, az érintett gyerekek korábbi traumáinak, nehézségeinek a megfelelő kezelése, rehabilitációja. Az **alternatív konfliktuskezelési módszerek** használatának szükségessége szerepel a Nemzeti Alaptantervben, használatuk terjed az oktatási rendszerben. A Koalíció fontosnak tartja, hogy szerepeljen a gyermekotthonok, lakásotthonok házirendjében és a gyakorlatban is, a szakellátásban dolgozó szakemberek és gyerekek felkészítése a módszerek alkalmazására történjen meg.

Az iskolaőri és rendőri (rendészeti) jelenlét negatív hatásai lehetnek különösen:

1. A retraumatizáció veszélye és a bizalmi légkör hiánya

A gyermekotthonban, lakásotthonban és javítóintézetekben élő, nevelkedő gyerekek nagy része súlyosan traumatizált, a rendőri, fegyelmező jelenlét **újratraumatizálhatja** őket, fokozhatja szorongásukat. A rendészeti, büntető környezet nem erősíti azt a bizalmi légkört, amely elengedhetetlen ahhoz, hogy a gyerekek merjenek beszélni az őket ért bántalmazásról és visszaélésekről. Az elfogadott Törvény az elmúlt két évben napvilágra került súlyos gyermekotthoni, lakásotthoni és javítóintézeti visszaélések megelőzésére és hatékony kezelésére sem nyújt megoldást, csak elodázza a probléma megoldását. A rendészeti megoldások alkalmazása egyben azt sugallja, mintha a gyermekvédelem problémái, a napvilágra kerülő súlyos visszaesések miatt **elsősorban a gyerekek lennének okolhatók**. Továbbá megkérdőjelezi a pedagógusok és más segítők szakmai kompetenciáit, felkészültségét és az intézmények alapvető **nevelési funkcióját**.

⁴ A Gyermekjogi Civil Koalíció állásfoglalása az iskolaőr jogintézményének bevezetésével kapcsolatban (2020): <https://gyermekjogicivilkoalicio.hu/wp-content/uploads/2021/03/iskolaorsegrol-szolo-allasfoglalas.pdf>

2. A nemzetközi gyermekjogi ajánlásokkal ellentét, a tényleges konfliktuskezelés elmaradása

Az ENSZ Gyermekjogi Bizottságának 2020. márciusi ajánlásai is felhívják Magyarországot, hogy figyelmeztet arra, hogy tiltsa meg a gyermekekkel szembeni **testi fenyegetés valamennyi formáját** minden környezetben – otthon, az iskolákban és a gyermekotthonokban is – és gondoskodjon arról, hogy ez a tilalom a gyakorlatban is hatékonyan érvényesüljön. A Bizottság továbbá arra kéri Magyarországot, hogy **erősítse a pozitív, erőszakmentes gyermeknevelést** és hívja fel a figyelmet a testi fenyegetés káros hatásaira, különösen a gyermekek, szülők, tanárok és szociális szakemberek körében. Az iskolaőrök és rendőrök gyermekotthoni jelenléte álláspontunk szerint egyértelműen **szembemegy a Bizottság ajánlásaival**. A gyermekjogi ajánlások szerint minden intézményben minimalizálni kell a szabadságkorlátozást és kerülni kell a felesleges „őrző-felügyelő” jelenléte, különösen olyan csoportoknál, akik eleve kiszolgáltatottak, mint a gyermekvédelmi szakellátásban élő gyermekek. A **normalizáció** elve azt jelenti a gyermekvédelem vonatkozásában, hogy a mindennapi életéhez leginkább hasonlító, otthonos, családis környezet biztosítására kell törekedni a családjukból kiemelt gyerekek ellátása során – nyilvánvaló, hogy ezzel szembe megy az iskolaőrök, rendőrök jelenléte.

3. A kriminalizálódás kockázatának növelése

A rendőrség rutinszerű bevonása a konfliktuskezelésbe mindig növeli a gyerekek kriminalizálásának kockázatát, vagyis olyan viselkedésekből is „rendőrségi ügy” lesz, amit képzett szakemberek nevelési eszközökkel is tudnak kezelni. A gyermekközponthú igazságszolgáltatás alkalmazása esetén is fennállhat a büntetőeljárás megindítása miatt a gyermek újabb traumatizálása. Magyarországon a gyermekközponthú eljárások még nem teljes mértékben valósulnak meg, ezért a rendőrségi eljárások során fennáll a másodlagos viktimizáció kockázata.

4. Hatékony prevencióra és érdemi, erőszakmentes konfliktuskezelésre való alkalmatlanság

Előfordulhat, hogy az iskolaőrök és rendőrök jelenléte átmenetileg növeli a gyermekotthonban élő dolgozók biztonságérzetét elrettentő hatása miatt, azonban az biztosan nem állítható, hogy az iskolaőr/rendőr jelenléte alkalmas a jelentkező konfliktusok hatékony kezelésére.⁵ Arra sem alkalmas továbbá, hogy a gyerekek és felnőttek számára egy, a jövőben hatékonyan és aszertíven alkalmazható, erőszakmentes konfliktuskezelési, kommunikációs mintát adjon. Az iskolaőrség 2020-as bevezetése óta szerzett tapasztalatok is azt mutatják, hogy az iskolaőr jelenlétével valójában az iskolai erőszak szintere **áttevéődik** az iskolán kívüli foglalkozásokra, valamint az online térbe.⁶

5. Strukturális problémák elfedése, látszattmegoldás

A gyermekek védelmének közbiztonsági, rendészeti problémaként való kezelése eltereli a figyelmet a magatartási problémák kiváltó okairól: a bekerülő gyerekek elhelyezésének esetlegességéről, a korábban elszennvedett traumák, lemaradások kompenzálásának hiányáról, az intézmények túlszűfoltóságáról, a megfelelően képzett szakemberek hiányáról, a kiégésről és

⁵ Stáhly Katalin: Az iskolaőr valóban biztonságosabbá teszi az iskolát? in: Forrás: Pedagógusképzés 20 (48.). évf. 1. sz. (2021)

⁶ <https://vira.hu/2025/12/03/a-12-16-eves-korosztaly-kozel-30-szazalekat-erte-online-bantalmazas-az-elmult-egy-evben/>

a gyermekvédelmi ágazat kritikusan alacsony finanszírozásáról, az oktatás és egészségügyi ellátás hiányosságairól, a rendszerszintű problémákról.

6. Szakellátásban és javítóintézetben élő gyerekek további stigmatizációja

A rendészeti jellegű jelenlét üzenete az, hogy a gyermekotthonokban és javítóintézetekben élő gyerekek „veszélyesek”, nem pedig segítségre szoruló, traumatizált fiatalok, ez pedig diszkriminációt eredményez, stigmatizálja őket és sérti az emberi méltóságukat, az erőszakmentes gyerekkorhoz való jogukat és az őket megillető, az állam által biztosítandó védelemhez való jogukat.

Mit tehetne a Kormány a gyermekek tényleges védelme érdekében a gyermekotthonokban, lakásotthonokban és javítóintézetekben?

1) Szociális szakemberek, pszichológusok és más segítő szakemberek bérének és létszámának növelése, folyamatos továbbképzés és szupervízió biztosítása

Elengedhetetlen a megelőzésben, a problémák jelzésében a nevelőmunkát közvetlenül segítő munkatársak, így a fejlesztőpedagógusok, gyógypedagógusok, pszichológusok, szociális munkások és ifjúsági segítők létszámának jelentős növelése is. Növelni kell a gyermekotthoni és javítóintézeti dolgozók bérét is, továbbá biztosítani kell a megfelelő képzettséget és érzékenyítést, hogy legyen elég hozzáértő felnőtt a konfliktusok erőszakmentes módon történő megelőzésére, illetve kezelésére. Emellett elengedhetetlen a rendszeres tréningek bevezetése a traumatudatos, erőszakmentes konfliktuskezelésről a gyermekotthonokban, lakásotthonokban és javítóintézetekben dolgozók számára, valamint a folyamatos szupervízió biztosítása a szakemberek kiégésének megelőzése érdekében. Ugyanilyen fontos a gyerekek felkészítése, támogatása, és megfelelő ismeretekkel, készségekkel való ellátása, bevonása.

2) Traumatudatos attitűd, erőszakmentes (alternatív) konfliktuskezelési technikák alkalmazása, a gyermekek részvétele a problémakezelésben, partnerként kezelésük

A gyermekek nagyobb valószínűséggel jelzik a bántalmazást, ha bizalmi légkör alakul ki a gyermekotthoni, lakásotthoni, javítóintézeti környezetben és bízhatnak abban, hogy tényleges és érdemi segítséget kaphatnak. Ehhez a szakemberek bántalmazással és traumával, erőszakmentes konfliktuskezeléssel kapcsolatos érzékenyítése és szemléletformálása, ismerete és készségfejlesztése is elengedhetetlen. Ennek hiányát a felszínre került - a médiában is megjelent - esetek is jól jelzik. A gyerekek tájékoztatása, felkészítése és bevonása elengedhetetlen része ennek a folyamatnak.

3) Biztonságos, gyermekbarát fizikai környezet, megfelelő férőhelyszám, kisebb csoportlétszám, több kísérő program

4) Gyermekvédelmi irányelvek (protokollok) kidolgozása, gyermekbiztonsági útmutató készítése, és független, gyermekjogi ombudsmani monitoring bevezetése

Szükséges intézményi szintű protokollok kidolgozása a bántalmazás megelőzése és kezelése érdekében. A gyermekek védelmének kulcsa az, hogy a veszélyeztetettséget felismerjék, és az egy olyan személy tudomására jusson, aki megfelelően tudja kezelni a helyzetet. A felismerés, a probléma jelzése érkezhetsz gyermektől vagy felnőttől – ezért is fontos, hogy mindenki tisztában legyen azzal, hogy mi a teendője, mikor és kihez kell fordulnia, és erre milyen

lehetőségei vannak, mi a jelzés várható kimenetele, erre szolgál a Gyermekbiztonsági Útmutató. Meg kell erősíteni az intézménytől független panasz mechanizmusokat - így különösen meg kell emelni a gyermekjogi képviselők számát - és intenzívebbé kell tenni a rendszeres, külső (előzetes bejelentés nélküli) monitoringot a gyermekotthonok, lakásotthonok és javítóintézetek működésében, hogy a gyerekek és dolgozók biztonsággal rendszeresen jelezhessék a problémákat, visszaéléseket. Így különösen az Alapvető Jogok Biztosa Hivatalának folyamatos feladata (lenne), hogy általános vizsgálati feladata, illetve az OPCAT nemzeti megelőző mechanizmusa körében vizsgálatokat folytasson és ezek eredményeiről jelentésben számoljon be a nyilvánosság előtt. Emellett olyan jelzési lehetőségek megteremtésére van szükség a gyerekek számára, ami nem szolgáltatja ki a panasztevőt.

II. Az elfogadott Törvénynek a Koalíció által gyermekjogi szempontból támogatható elemei

Üdvözlendő az elfogadott Törvény azon része, amely szerint a szakellátásból nagykorúságuk miatt kikerülő fiatalok számára az állami szervek és állami tulajdonban lévő gazdasági társaságok **munkalehetőséget** biztosítanak. Ha ez a foglalkoztatási lehetőség ténylegesen a fiatalok igényeire, képességeire, felkészültségére reflektálna, mindenképpen javítaná esélyeiket a munkaerőpiacon. Pozitívan érinti a gyermekvédelmi gondoskodásban élő fiatal felnőtteket a Törvény azon eleme is, hogy a jövőben a szakellátásba kerülő gyerekek bizonyos feltételek mellett, de állami támogatással szerezhetnék **ingyenesen jogosítványt**. Álláspontunk szerint ez mindenképpen javítaná munkaerőpiaci esélyeiket.

A gyermekvédelmi törvény elfogadása óta kiemelt cél a családközpontú, nevelőszülőkre építő gyermekvédelmi szakellátó rendszer megerősítése. **A gyermekvédelmi rendszerben gondozott gyermekek száma jelenleg eléri a 21212 főt, közülük még mindig csak 14169-en élnek nevelőszülőnél, vagyis a szakellátásba került gyerekek több, mint egyharmada még mindig nem családias jellegű ellátásban részesül, ami ellentétes a gyerekek legfőbb érdekeivel.** A gyermekvédelmi törvény rendelkezései ellenére 2024-ben mintegy 2000, 12 évesnél fiatalabb gyermek élt gyermekotthonban a hiányzó nevelőszülői férőhelyek miatt. Különösen fájó, hogy 2010 és 2023 vége között a szakellátásban lévő 3 éven aluli kisgyermekek száma 1459-ről 2856-ra, tehát gyakorlatilag duplájára nőtt. Közülük is mintegy 200 csecsemő élt gyermekotthonban, a kórházban rekedt mintegy 350 csecsemő és kisgyermek számán felül, és nincs információ a többi gyerek jólétéről és jóllétéről sem. A Koalíció ezért kiemelten fontosnak tartja a **vérszerinti családok támogatását, a családból való kiemelések megelőzését és a hazagondozást, a nevelőszülői hálózat erősítését és bővítését** a feltételek megfelelő biztosítása mellett, ideértve a felkészítést, kiválasztást, megfelelő anyagi és szakmai támogatás és ellátás biztosítását, olyan településeken, ahol adottak a megfelelő szolgáltatások a gyermekek szükségleteinek megfelelő gondozása és fejlesztése érdekében.

A nevelőszülői hálózat további fejlesztése érdekében a Koalíció azt javasolja, hogy a Kormány indítson - valamennyi nevelőszülői fenntartó bevonásával – országosan összehangolt **kampányt**, különösen a csecsemők ellátását vállaló nevelőszülők toborzására. A toborzás a média segítségével az ország minden területére jusson el, mert csak így biztosítható a családból kiemelt gyermekek nevelőszülői családokban történő elhelyezésének nagyobb esélye.

A Koalíció ezért üdvözlí azt a szükséges, de nem elégséges módosítást, amely **nevelőszülői díjazási rendszert** – az összegek nagy arányú emelkedése mellett – jelentősen átalakítja, megszüntetve a gyermekszámtól függetlenül járó alapidíjat. Ennek értelmében a nevelőszülői díj az 1 gyermek nevelését vállaló nevelőszülő esetén a minimálbér 100%-ára, a 2 gyermek nevelését vállaló nevelőszülő esetén a minimálbér 140%-ára, a 3 vagy annál több gyermeket

vállaló nevelőszülő esetén gyermekenként a minimálbér 60%-ára emelkedik. Ezzel egyidejűleg a nevelőszülőt a nála elhelyezett speciális, különleges vagy kettős szükségletű gyermek után megillető többletdíj mértéke a minimálbér 15%-a lesz.⁷ A jelentős emelés arra motiválhatja a nevelőszülőket, hogy egynél több gyermeket vállaljanak, de jelenleg a nevelőszülők többsége már most is - erőn felül - 4-5 gyermeket nevel, ami aggályos lehet a gyerekek legfőbb érdekeinek érvényesülése szempontjából is, kivéve a testvérek esetét. A nevelőszülői díjak emelése mellett indokolt átalakítani a nevelőszülői GYED mértékét. Át kell gondolni továbbá a nevelőszülői GYED mellett a meglévő munkahely szerinti mértékű GYED folyósíthatóságának lehetőségét, tekintettel arra, hogy sok potenciális és egyébként a nevelőszülői hivatásra alkalmas személy ezért nem vállalja a nevelőszülőiséget.

A Koalíció álláspontja szerint nevelőszülők megfelelő anyagi megbecsülése mellett rendezni kell a **gyermekvédelemben dolgozók bérét és munkafeltételeit** is. Az ellátórendszer súlyos problémáinak nagy része az ágazat alulfinanszírozottságából és a szakemberek, segítő munkatársak alacsony fizetéséből és a kedvezőtlen feltételekből fakad. Ha a negatív trendek tovább folytatódnak, az újabb gyermekotthonok és csoportok bezárásához, a lakásotthoni férőhelyek csökkenéséhez vezethet. Ez komolyan veszélyezteti a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátását, és azt is jelzi, hogy a magyar állam nem teljesíti megfelelően a gyermekek védelmére és gondoskodására az Alaptörvényben rögzített kötelezettségét.

2010 óta több lépcsőben feldarabolták és újraszabályozták a közszféra működését, ágazatspecifikus illetményrendszereket alakított ki. Ezek nehezen átláthatók és ágazaton belül is erős feszültségeket keltenek azzal, hogy azonos/hasonló munkaköröket betöltő dolgozók között is jelentős illetménybeli különbség alakult ki, és nem azonos az ágazati besorolásuk sem. Az elérhető adatok szerint a gyermekvédelmi ágazat bére a nemzetgazdasági átlagbér csupán 78%-a körül alakul annak hatására, hogy a minimálbér emelkedett, és ez nem jelentette az ágazatban dolgozók bérkiegyenlítését.⁸

Az elfogadott Törvény a gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézményeknél, szolgáltatónál, hálózatonál foglalkoztatottak munkájának elismerése céljából lehetőséget biztosít arra, hogy a Kjt.⁹ illetményre vonatkozó szabályaitól kormányrendeletben el lehessen térni, ha az a közalkalmazottra nézve kedvezőbb, de ennek részletei még nem ismertek, így a garanciák is erősen kérdésesek.

A Koalíció az elfogadott Törvénynek a gyermekotthonokban és javítóintézetekben a rendőrök és iskolaőrök alkalmazását előíró rendelkezéseit gyermekjogi szempontból szakmailag elfogadhatatlannak tartja.

Budapest, 2025. december 12.

A Gyermekjogi Civil Koalíció szervezetei részéről:

Család, gyermek, ifjúság Közhasznú Egyesület

Háttér Társaság

Hintalovon Gyermekjogi Alapítvány

⁷ A díjazás elemei 2025-ben: Alapdíj: Havi összege 87.240 Ft, ami a minimálbér 30%-a. Kiegészítő díj: Gyermekenként havi 58.160 Ft (a minimálbér 20%-a). Többletdíj: Különleges vagy speciális szükségletű gyermekek esetén további havi 20.356 Ft (a minimálbér 7%-a) jár gyermekenként.

⁸ Az ÁSZ 2024. évi vizsgálati jelentése szerint a tizennyolc vizsgált gyermekvédelmi szakellátó intézményben foglalkoztatottak havi bruttó átlagkeresete 2023-ban 450,3 E Ft volt, amely jelentősen elmaradt a KSH által a nemzetgazdaság egészére kimutatott 571,2E Ft átlagkeresettől, és annak mindössze átlagosan 78,8%-a volt.

⁹ 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról

Igazgyöngy Alapítvány
Jogismeret Alapítvány
Kék Vonal Gyermekkrízis Alapítvány
Közép-európai Mediációs Intézet
MPT Gyermekvédők Korczak Közossége
Országos Gyermekvédő Liga
Pressley Ridge Magyarország Alapítvány
Rosa Parks Alapítvány
Szociális Munkások Magyarországi Egyesülete
Társaság a Szabadságjogokért (TASZ)
Validity Alapítvány
Világszép Gyermekvédelmi Alapítvány

és egyéni szakértők, mint:

Aczél Anna
Adler Katalin
Békés Zoltán
dr. Baracsi Katalin
Cserey Miklós
Flóris Krisztina
dr. Geller Judit
dr. Gyulai Edina
dr. Herczeg Rita
dr. Jánoskúti Boglárka
dr. Katonáné dr. Pehr Erika
dr. Láposy Attila
dr. Lux Ágnes
dr. Makai Éva
dr. Mátyók Fanni
Negrea Vidia
Németh Barbara
Sebhelyi Viktória
dr. Toma Andrea
dr. Tóth Zsófia
Varga-Sabján Dóra

Megfigyelő szervezetként:

Civil Közoktatási Platform
Emberi Jogi Nevelők Hálózata